REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: Pž-4596/2024-2

R E P U B L I K A H R V A T S K A

R J E Š E NJ E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Maria Vukelića, predsjednika vijeća, Davora Pustijanca, suca izvjestitelja i Radovana Raduke, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Stečajna masa iza Čopra moda d.o.o. u stečaju, OIB 07096040570, Ivanec, Ulica akademika Mirka Maleza 4, (ranije Čopra moda d.o.o. u stečaju, OIB 47000244098, [adresa]), kojeg zastupa punomoćnik Boris Ravić, odvjetnik iz Novog Marofa, Zagrebačka 2, protiv tuženika RI, OIB [osobni identifikacijski broj], iz [adresa], sa stvarnim boravištem na adresi [adresa], kojeg zastupa punomoćnica Marijana Marijan Koruga, odvjetnica iz Zagreba, Ilica 129, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 26. siječnja 2023. (koja je ispravljena rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 27. siječnja 2023.), u sjednici vijeća održanoj 13. svibnja 2025.

r i j e š i o j e

Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 26. siječnja 2023. (koja je ispravljena rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 27. siječnja 2023.) i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje, s tim da će se nova glavna rasprava održati pred drugim sucem.

Obrazloženje

1. Presudom Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 26. siječnja 2023. (koja je ispravljena rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2047/2021 od 27. siječnja 2023.) odbijen je tužbeni zahtjev za utvrđenje da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi tužitelja Čopra moda d.o.o. u stečaju, [adresa], Ugovor o kupoprodaji nekretnine od 18. srpnja 2018. u kojem su potpisi ugovornih stranaka ovjereni od strane javnog bilježnika Ante Pejkovića iz Makarske pod brojem OV-3699/2018 od 19. srpnja 2018. i zahtjev da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog stanja na način da se briše njegovo pravo vlasništva s nekretnine tužitelja koja je upisana u zk. ul. broj: [broj ZK uloška] k. o. [katastarska općina] (točka I. izreke), odbijen je prvi supsidijarni zahtjev za utvrđenje da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi tužitelja obračunsko plaćanje kupoprodajne cijene za nekretninu koja je upisana u zk. ul. broj: [broj ZK

uloška] k. o. [katastarska općina], iz Ugovora o kupoprodaji nekretnine od 18. srpnja 2018. te da je tuženik dužan u stečajnu masu tužitelja vratiti imovinsku korist od 5.000.000,00 kn, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim od 18. srpnja 2018. do isplate (točka II. izreke), odbijen je drugi supsidijarni tužbeni zahtjev za isplatu 5.000.000,00 kn zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim od 18. srpnja 2018. do isplate (točka III. izreke) te je naloženo tužitelju naknaditi tuženiku troškove parničnog postupka od 54.001,58 EUR (točka IV. izreke).

2. U obrazloženju navedene presude prvostupanjski sud je utvrdio:

- da su tužitelj i tuženik zaključili kupoprodajni ugovor od 18. srpnja 2018. o kupoprodaji nekretnine na kčbr. [katastarska čestica] stambeno poslovna zgrada, pomoćne zgrade, dvorište ukupne površine od 624 m2, upisane u zk. ul. broj: [broj ZK uloška] k. o. [katastarska općina],

- da je tuženik uknjižen kao vlasnik na predmetnoj nekretnini,

- da je prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka nad tužiteljem podnesen 25. ožujka 2019.,

- da je nad tužiteljem stečajni postupak otvoren rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu, poslovni broj St-988/2020 od 15. srpnja 2020.,

- da je tužitelj u 2018. godini bio ukupno osam dana u blokadi i to od 27. do 30.srpnja 2018. te od 14. do 16. prosinca 2018.,

- da je tuženik u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora bio i osoba ovlaštena za zastupanje tužitelja te da se radi o bliskoj osobi dužnika u smislu članka 207. stavka 2. točke 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 71/15., 104/17., 36/22. i 27/24.).

2.1. Na temelju utvrđenih činjenica prvostupanjski sud je ocijenio kako se u ovoj pravnoj stvari radi o naplatnom ugovoru odnosno o ugovoru o kupoprodaji te da je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnesen 25. ožujka 2019., a ugovor je sklopljen 20. srpnja 2018. i da je time je ispunjena prva pretpostavka iz članka 202. stavka 3. Stečajnog zakona, odnosno da je ugovor sklopljen ranije od 2 godine prije podnošenja prijedloga.

2.2. Prvostupanjski sud je utvrdio i da sklapanjem predmetnog ugovora nisu oštećeni ostali tužiteljevi vjerovnici budući da je na predmetnoj nekretnini upisano založno pravo na ime OTP Banke d.d. odnosno bivše Splitske banke d.d.

2.3. Također je prvostupanjski sud utvrdio da je tuženik uplatio tužitelju iznos kupoprodajne cijene i to iznos od 155.317,77 EUR (1.155.172,72 kn) i iznos od 510.296,27 EUR (3.844.827,28 kn) odnosno ukupno 663.614,04 EUR (5.000.000,00 kn).

2.4. Budući da je utvrdio kako je tužitelj temeljem predmetnog ugovora primio odgovarajuću vrijednost te da je tužitelj u godini sklapanja ugovora bio tek osam dana u blokadi prvostupanjski sud je ocijenio da nije postojala namjera

tuženika da ošteti vjerovnike, a ne može se niti smatrati da je tužitelj bio nesposoban za plaćanje.

2.5. U odnosu na prigovor da je predmetni ugovor ništetan, prvostupanjski sud je utvrdio da je u slučaju ništetnosti ugovora svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takva ugovora, a ako to nije moguće ima se dati odgovarajuća naknada u novcu. Stoga čak i da tuženik nije imao posebnu ovlast tužitelja da sklopi predmetni ugovor o kupoprodaji i da je ugovor ništetan, tužitelj jedino može tražiti da se predmetna nekretnina preda u posjed. Zato je prvostupanjski sud ocijenio kako tužitelj ne može u ovoj parnici osnovano tražiti utvrđenje da je predmetni ugovor bez učinka prema stečajnoj masi tužitelja i ne može osnovano pobijati predmetni ugovor kao pravnu radnju poduzetu prije (ili nakon) otvaranja stečaja i stoga on kao posljedicu pobijanja ne može osnovano tražiti od tuženika ni vraćanje imovinske koristi u iznosu od 663.614,04 EUR odnosno ispunjenje tog ugovora – isplatu iznosa od 663.614,04 EUR. Prvostupanjski sud ukazuje i da je tijekom ovog postupka u stečajnom postupku koji se vodi nad tužiteljem prijavljena nedostatnost stečajne mase, pa prvostupanjski sud ne vidi iz čega bi tužitelj u slučaju uspjeha u parnici za ništetnost predmetnog ugovora isplatio tuženiku 663.614,04 EUR.

3. Protiv ove presude žalbu je podnio tužitelj zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom ovom sudu da preinači pobijanu presudu na način da prihvati glavni ili jedan od supsidijarnih tužbenih zahtjeva, a podredno da je ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred drugim sucem pojedincem. Potražuje i naknadu troška sastava žalbe od ukupno 13.106,37 EUR.

4. Tužitelj u žalbi u bitnome navodi kako prvostupanjski sud nije odlučio o tužbenom zahtjevu koji je postavljen kao glavni i to da sud utvrdi da je ništetan te da ne proizvodi pravne učinke predmetni Ugovor o kupoprodaji nekretnine, kao i uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog stanja za tu nekretninu, a prije nego o njemu odluči ne može odlučiti niti o žalbi.

4.1. Tužitelj, nadalje, navodi da je prvostupanjski sud odlučnu činjenicu da je tuženik uplatio tužitelju kupoprodajnu cijenu za predmetnu nekretninu u iznosu od 5.000.000,00 kn, pogrešno utvrdio na temelju isprava u spisu iz kojih ne samo da to ne proizlazi, nego se iz te vrste isprava navedena činjenica niti ne može utvrditi. Ističe da se isprava o uplati odnosi na bruto bilancu za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018. i na bruto bilancu za razdoblje od 1. siječnja 2020. do 31. svibnja 2020. iz koje dokumentacije uopće nije moguće vidjeti je li izvršena bilo kakva uplata na račun tužitelja, a u poslovnim knjigama tužitelja ne postoje knjigovodstvene isprave iz kojih bi proizlazilo da bi to potraživanje tužitelja prema tuženiku prestalo na bilo koji način (isplatom, prijebojem ili nekim drugim obračunskim načinom plaćanja i sl.), niti je to vidljivo iz same bilance.

4.2. Tužitelj navodi i da je tuženik u predmetnom razdoblju bio vlasnik, a ujedno i direktor tužitelja, te jedini odgovoran za točno vođenje njegovih poslovnih knjiga, a tuženik niti ne navodi da je izravnim uplatama u cijelosti isplatio kupoprodajnu cijenu, već je tvrdio da tražbinu podmirio uplatama tužiteljevim dobavljačima, izvođačima radova i drugih obveza umjesto njega. Osim toga, navodi

i da ako se radilo o uplatama koje je tuženik obavio prije zaključenja ugovora, unatoč tome se obvezao da će na račun tužitelja uplatiti ugovorenu kupoprodajnu cijenu, a ako se radi o uplatama u razdoblju nakon sklapanja predmetnog Ugovora o kupoprodaji tada se radi o zajmu kojim se nadomješta kapital, dok u odnosu na eventualni prijeboj ističe da do prijeboja nije moglo doći automatizmom već je bila potrebna jednostrana izjava volje jedne za što ne samo da nema dokaza u vidu odgovarajuće dokumentacije, nego tuženik niti ne navodi da je prijeboj uopće obavljen.

4.3. U odnosu na uplate društva Swiss fashion trade Gmbh, tužitelj u žalbi navodi kako se ne mogu dovesti u vezu sa samim tuženikom, jer ih je obavila strana pravna osoba, a to društvo je u stečajni postupak prijavilo svoju tražbinu od 1.673.557,06 kn, koja mu je u cijelosti priznata.

4.4. Tužitelj navodi i da se radi o naplatnom ugovoru sklopljenom između tužitelja kao dužnika i tuženika kao njemu bliske osobe koji je u to vrijeme bio njegov zakonski zastupnik (direktor), koji ugovor je sklopljen manje od dvije godine od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, a kojim pravnim poslom se njegovi stečajni vjerovnici izravno oštećuju, jer osim što je ugovorena kupoprodajna cijena za predmetnu nekretninu niža od njezine stvarne tržišne vrijednosti za najmanje 145.995,09 EUR, samim ugovorom nije predviđen rok za njezino plaćanje (koju u konačnici tuženik nikada nije na ugovoreni ili na neki drugi način platio tužitelju), a tuženiku je bez bilo kakvog osiguranja naplate odmah predan posjed predmetnih nekretnina i dozvoljeno da bez ikakvih daljnjih pitanja ili odobrenja tužitelja uknjiži pravo vlasništva na svoje ime.

4.5. Tužitelj smatra da su ispunjene i sve pretpostavke za pobijanje predmetne pravne radnje radi namjernog oštećenja, a suprotno utvrđenjima prvostupanjskog suda, za pobijanje pravnih radnji dužnika s osnove namjernog oštećenja ne traži se da je dužnik u vrijeme poduzimanja sporne radnje bio nesposoban za plaćanje (za razliku od drugih vrsta pobijanja prema Stečajnom zakonu).

4.6. Nadalje tužitelj navodi da vjerovnik tužitelja OTP banka d.d. Split za cijelu svoju priznatu tražbinu u iznosu od 5.652.174,83 kn ima upisane hipoteke na predmetnoj nekretnini u Makarskoj, da su za dio tog potraživanja u iznosu od 4.636.381,64 kn postojale upisane simultane hipoteke i na nekretnini tužitelja u [adresa], pa je navedeni stečajni vjerovnik namiren u iznosu od 4.338.648,52 kn, slijedom čega je OTP banka d.d. Split kao stečajni vjerovnik ostao nenamiren u preostalom iznosu od 1.313.526,00 kn u kojem je ujedno na temelju upisanih hipoteka još uvijek opterećena predmetna nekretnini u Makarskoj.

4.7. U odnosu na dio obrazloženja o ništetnosti predmetnog ugovora, tužitelj navodi kako se tuženik na temelju tog ugovora upisao kao njezin vlasnik u zemljišne knjige te stoga upravo u tom smislu treba uspostaviti ranije zemljišnoknjižno stanje, dok samu predaju posjeda predmetne nekretnine tužitelj tada može ostvarivati kroz svoje pravo vlasništva.

4.8. Tužitelj osporava i odluku o parničnom trošku jer je tuženiku, pored troška sastava odgovora na tužbu, neopravdano priznao i troškove sastava podnesaka od 19. veljače 2022. te 11. listopada 2022., budući da se isključivo

odnose na dopunu odgovora na tužbu i na dostavljanje dokumentacije, što je sve tuženik mogao navesti i priložiti već uz odgovor na tužbu. Smatra i da se na pripremnom ročištu koje je održano 21. listopada 2022. raspravljalo samo o procesnim pitanjima te se za zastupanje odvjetniku na tom ročištu može priznati samo 50% nagrade.

5. Odgovor na žalbu podnio je tuženik predlažući da ovaj sud odbije tužiteljevu žalbu i potvrdi prvostupanjsku presudu. Potražuje naknadu troška sastava odgovora na žalbu od 12.442,76 EUR.

6. Tuženik u odgovoru na žalbu u bitnome navodi kako su neosnovani navodi tužitelja da bi sud trebao donijeti dopunsku presudu o zahtjevu za utvrđenjem ništetnosti ugovora, a tuženik je dostavio i Odluku društva Melassy Holding Gmbh, kao i Izjavu ĐI od 15. prosinca 2022. (str. 392. -404. spisa) iz kojih je razvidno da je tuženik imao ovlast za sklapanje kupoprodajnog ugovora.

6.1. Tuženik ističe i da je tužitelj društvo koje je u stečaju te je stečajni upravitelj u konkretnom slučaju pokrenuo ovu parnicu bez da je za nju rezervirao sredstva, dok je tuženik fizička osoba, koja bez obzira na ishod postupka mora snositi sve troškove.

6.2. Navodi da je uplatio kupoprodajnu cijenu temeljem predmetnog kupoprodajnog ugovora, a pogotovo ako se uzmu u obzir poslovne knjige tužitelja, koje upravo dokazuju da je u cijelosti isplaćena kupoprodajna cijena te da je knjigovodstvena dokumentacija upravo u posjedu tužitelja. Navodi da je tuženik već u trenutku sklapanja kupoprodajnog ugovora imao potraživanje prema tužitelju čime je plaćen dio kupoprodajne cijene (1.155.000,00 kn), a daljnja plaćanja od strane tuženika su obavljena dijelom direktnim uplatama tuženika, a dijelom po nalogu-uputi tuženika društvu Swiss fashion koji je na temelju toga plaćao izvođače i dobavljače radova, a to što Ugovorom o kupoprodaji nije predviđen ovakav način plaćanja, to ne znači da ugovor nije ispunjen. Smatra da su iznosi pozajmica koje je tuženik dao društvu prije otvaranja stečajnog postupka znatno veći i od iznosa procijenjene vrijednosti.

6.3. Tuženik ukazuje da nije imao namjeru oštetiti vjerovnike, niti je mogao imati ikakva saznanja da bi predmetnim Ugovorom o kupoprodaji došlo do oštećivanja vjerovnika. Također, navodi da nekretnina koja je predmet Ugovora o kupoprodaji je već opterećena, jer je tuženik založni dužnik i jamac platac tužitelja, a i činjenica da je tuženik vodio pregovore sa Soex grupacijom i to 2019. godine te je od Soex grupacije dobio i pismo namjere koje su tuženik i Soex grupa potpisali 21. kolovoza 2019. dokazuje upravo da nije bilo namjere oštećivanja vjerovnika.

7. Žalba je osnovana.

8. Ispitavši pobijanu presudu na temelju odredbe članka 365. stavaka 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 70/19., 80/22., 114/22. i 155/23.) u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ovoga Zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava, osim u odnosu na primjenu materijalnog prava u odluci o troškovima postupka, ovaj sud je utvrdio da se pobijana presuda ne može

ispitati jer je zahvaćena bitnom povredom odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. Zakona o parničnom postupku.

9. Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je tužiteljev zahtjev za utvrđenje da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi dužnika ugovor o kupoprodaji nekretnine koji je tužitelj kao prodavatelj sklopio s tuženikom (kupcem nekretnine), kao i zahtjev da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog stanja (kakvo je bilo prije kupoprodaje). Prema navodima tužbe radi se o namjernom oštećenju stečajnih vjerovnika zaključenjem naplatnog ugovora s bliskom osobom (članom uprave) po kupoprodajnoj cijeni koja je manja od tržišne i koju tuženik nije ni isplatio tužitelju, ali se upisao u zemljišne knjige kao vlasnik nekretnine.

10. Tužitelj je podneskom od 7. studenoga 2022. (str. 375. spisa) postavio i dodatni tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti predmetnog kupoprodajnog ugovora, a tuženik se usprotivio preinaci tužbe.

11. Odredbom članka 190. stavka 3. Zakona o parničnom postupku propisano je da je nakon dostave tužbe tuženiku za preinaku tužbe potreban pristanak tuženika; ali i kad se tuženik protivi, sud može dopustiti preinaku ako smatra da bi to bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama. U konkretnom slučaju tuženik nije (izričito ili prešutno) pristao na preinaku, niti je prvostupanjski sud dopustio preinaku tužbe.

12. Neovisno o tome, ovaj sud primjećuje da ako odluka o sporu ovisi o tome postoji li ili ne postoji kakav pravni odnos koji je prije ili tijekom parnice postao sporan, tužitelj može, istaknuti i tužbeni zahtjev da sud utvrdi da takav odnos postoji odnosno da ne postoji, ako je sud pred kojim parnica teče nadležan za takav zahtjev, a isticanje takvog zahtjeva nakon podnošenja tužbe neće se smatrati preinakom tužbe (članak 187. stavak 4. Zakona o parničnom postupku).

13. O postojanju i ništetnosti ugovora o kupoprodaji nekretnine ovisi i odluka o postavljenom zahtjevu za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika, jer ako je ta pravna radnja ništetna (ili ne postoji), tada ona nema nikakvog učinka prema vjerovnicima i ne može biti predmet pobijanja. Naime, predmet pobijanja u smislu odredbe članka 198. Stečajnog zakona može biti samo pravno valjana pravna radnja, dakle ona koja je proizvela pravni učinak, pa ako predmetni kupoprodajni ugovor nije proizveo pravni učinak ne bi postojala mogućnost njegova pobijanja (ovakvo pravno shvaćanje prihvaćeno je i u sudskoj praksi, npr. u predmetu Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revt-65/2007, predmetu Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj Pž-1004/2022 i dr.).

14. Ipak, za podnošenje deklaratornog tužbenog zahtjeva nakon podnošenja tužbe u smislu odredbe članka 187. stavka 4. Zakona o parničnom postupku tužitelj mora imati i pravni interes te ako tužitelj ne bi imao pravni interes tada ne bi mogao istaknuti tužbeni zahtjev za utvrđenje (članak 187. stavak 2. Zakona o parničnom postupku), dok bi sud u tom slučaju u okviru iznesenih činjenica trebao riješiti i prethodno pitanje (članak 12. Zakona o parničnom postupku). O tome radi li se, eventualno o naknadnom isticanju deklaratornog zahtjeva nakon podnošenja tužbe iz članka 187. stavka 4. Zakona o parničnom postupku i ima li tužitelj pravni interes za podnošenje takve deklaratorne tužbe pobijana presuda ne sadrži nikakve razloge.

15. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je utvrdio kako čak i da tuženik nije imao posebnu ovlast tužitelja da sklopi predmetni ugovor i da je ugovor ništetan, tužitelj bi mogao jedino tražiti da se predmetna nekretnina preda u posjed, ali ne i da je ugovor bez učinka prema stečajnoj masi. Stoga je ostalo nejasno je li prvostupanjski sud ocijenio da je ugovor valjan, odnosno je li tuženik bio ovlašten sklopiti predmetni ugovor (što bi implicite moglo proizlaziti iz pobijane presude budući da je prvostupanjski sud ocjenjivao osnovanost zahtjeva za pobijanje pravne radnje) o čemu također pobijana presuda ne sadrži nikakve razloge. Ovaj sud zapaža i da kad je zakonom određeno da zastupnik pravne osobe može sklopiti određeni ugovor samo uz ovlaštenje te pravne osobe (prethodno, istodobno ili naknadno), ako ovlaštenje nije dano smatra se da ugovor nije ni sklopljen, pa nije riječ o ništetnom nego o nepostojećem ugovoru (tako i sudska praksa, odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-131/2019).

16. Nadalje, tužitelj je tijekom postupka iznio činjenicu da je kupoprodajna cijena predmetne nekretnine određena u iznosu koji je barem 145.995,09 EUR (1.100.000,00 kn) manji od tržišne vrijednosti i u svrhu utvrđenja te činjenice privio spisu procjene vrijednosti nekretnine učinjene radi osiguranja kredita.

17. Ovu činjenicu prvostupanjski sud nije ni utvrđivao uz obrazloženje da tužiteljevi vjerovnici nisu oštećeni s obzirom na to da je na predmetnoj nekretnini upisano založno pravo OTP banke d.d., kao i da je tuženik uplatio tužitelju kupoprodajnu cijenu te je tužitelj primio „odgovarajuću vrijednost“.

18. Međutim, tijekom postupka, a i u žalbi tužitelj opetovano iznosi činjenicu da je tražbina (u vrijednosti od 5.000.000,00 kn) koja je osigurana predmetnom nekretninom već djelomično namirena, te je preostala tražbina u visini od 1.313.526,00 kn. Budući da je (prema tužiteljevim tvrdnjama) vrijednost nekretnine veća od dijela osigurane tražbine koji je preostao, bilo je potrebno utvrditi u kojem dijelu predmetna nekretnina i dalje osigurava namirenje te tražbine. Ako je preostala tražbina manja od vrijednosti nekretnine, tada je za utvrđenje eventualnog oštećenja stečajnih vjerovnika bitna činjenica je li nekretnina prodana ispod tržišne vrijednosti što je sve prvostupanjski sud propustio utvrditi i zbog čega nije moguće provjeriti pravilnost ocjene da stečajni vjerovnici nisu oštećeni.

19. Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik uplatio tužitelju cjelokupni iznos kupoprodajne cijene i to na temelju privijenih bruto bilanci koje je sastavio sam tuženik kao tužiteljev član uprave i koje je tužitelj osporio tvrdnjom da bilance nisu sastavljene na temelju valjanih knjigovodstvenih isprava. O ovim tužiteljevim tvrdnjama pobijana presuda ne sadrži nikakve razloge, zbog čega nije moguće ispitati pravilnost utvrđenja činjenice da je kupoprodajna cijena isplaćena.

20. Za ocjenu remeti li se pravnom radnjom ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika, odnosno stavljaju li se pojedini stečajni vjerovnici u povoljniji položaj, načelno govoreći nije odlučna činjenica je li tuženik platio kupoprodajnu cijenu. Naime, svaki vjerovnik u obveznom odnosu ovlašten je od dužnika zahtijevati ispunjenje obveze, a dužnik je dužan ispuniti je savjesno u svemu kako ona glasi (članak 342. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima „Narodne novine“ broj: 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22., 145/23. i 155/23.). To znači da je tužitelj ako tuženik (eventualno) nije platio cijenu, s obzirom na to da

ispunjenje u roku nije bitni sastojak ugovora, trebao i mogao zahtijevati ispunjenje obveze plaćanja cijene (što je tužitelj i učinio drugim eventualno kumuliranim tužbenim zahtjevom). Dakle, ova činjenica mogla bi biti odlučna za onaj tužbeni zahtjev kojim je tužitelj zatražio isplatu (pod pretpostavkom da pravna radnja nije pobojna, ništetna ili nepostojeća), kao i za utvrđenje eventualne namjere da se oštete drugi vjerovnici.

21. Odredbom članka 202. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 71/15., 104/17., 36/22. i 27/24.) propisano je da se pravna radnja koju je dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike može pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika. Znanje za namjeru pretpostavlja se ako je druga strana znala da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici (stavak 1.). Smatrat će se da je vjerovnik znao da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici (stavak 2.). Naplatni ugovor sklopljen između dužnika i njemu bliske osobe može se pobijati ako se stečajni vjerovnici njime izravno oštećuju. Taj se ugovor ne može pobijati ako je sklopljen ranije od dvije godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili ako druga strana dokaže da joj u vrijeme sklapanja ugovora nije bila poznata niti joj je morala biti poznata namjera dužnika da ošteti vjerovnike (stavak 3.).

22. Iz stipulacije odredbe članka 202. stavka 3. Stečajnog zakona proizlazi da je na drugoj strani (bliskoj osobi koja je sklopila naplatni ugovor s dužnikom) teret dokaza da joj u vrijeme sklapanja nije bila poznata niti joj je morala biti poznata namjera dužnika da ošteti vjerovnike.

23. O namjeri oštećenja vjerovnika od strane tuženika kao bliske osobe prvostupanjski sud je zaključio na temelju činjenice da je tužitelj tijekom 2018. godine bio u blokadi 8 dana. Tuženik je bio tužiteljev član uprave koji je upoznat s poslovanjem tužitelja. Stranke su pobijani ugovor zaključile 18. srpnja 2018., a prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad tužiteljem je podnesen 25. ožujka 2025. s tim da je tužiteljev račun povremeno u kraćim vremenskim razdobljima bio blokiran u razdoblju između zaključenja ugovora i podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Pobijana presuda ne sadrži razloge o tome je li tuženik mogao znati za predstojeće poslovne probleme tužitelja. Izneseni razlozi o blokadi računa u trajanju od (samo) 8 dana ovaj sud ne može prihvatiti kao dostatno obrazložene.

24. Slijedom iznesenog, pravilnost pobijane presude nije moguće ispitati zbog toga što pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke
11. Zakona o parničnom postupku.

25. Stoga je valjalo na temelju odredbe članka 369. stavka 1. ZPP-a odlučiti kao u izreci ovog drugostupanjskog rješenja.

26. Na temelju odredbe članka 371. ZPP-a odlučeno je da će se nova glavna rasprava održati pred drugim sucem pojedincem.

27. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će u okviru iznesenih činjenica i dokaza ocijeniti je li predmetni kupoprodajni ugovor nepostojeći ili ništetan, kao i je li tužba u ovom predmetu preinačena isticanjem takvog zahtjeva uz postojeći. Nakon toga, ako ocijeni da ugovor nije nepostojeći ni ništetan, potrebno je utvrditi jesu li ispunjene sve pretpostavke za pobijanje pravne radnje stečajnog dužnika koje je iznio tužitelj i za to utvrđenje dati jasne, detaljne i valjane razloge te donijeti novu i na zakonu osnovanu odluku.

Zagreb, 13. svibnja 2025.

Predsjednik vijeća
Mario Vukelić